

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 13/4 2024 s. 1460-1468, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

**SOSYAL YARDIMLAŞMA BAĞLAMINDA KONUKSEVERLİKTE AĞRI TUTAK
TAYYAR HOCA ÖRNEĞİ**

Bedri Yavuz HATUNOĞLU*

Geliş Tarihi: 14 Kasım 2024

Kabul Tarihi: 9 Aralık 2024

Öz

İyilik kavramı içerisinde çoğunlukla anılan özelliklerden bir tanesi de sosyal yardımlaşmadır. İnsanlık tarih sahnesine çıktığı dönemden itibaren iyilik kavramına önem vermiş ve bu hususu destekleyen öğeleri de teşvik etmiştir. Bu bağlamda, teşvik edilen hasletlerden biri de konukseverliktir. Farklı kültür, etnik yapı ya da dini ayrıma girmeden hangi insan topluluğuna bakılırsa bakılınsın hepsinde misafirperverliğin övüldüğü görülmektedir. Bu bakımdan ilgili haslette öncü olan kişilerin de övgülerle kuşaktan kuşağa nakledildiği bilinmektedir. Araştırmamıza konu olan Tayyar Uzun (Tayyar Hoca) da kitlelere mal olmuş ve konukseverliği ile herkesin takdirini kazanan bir şahıs olmuştur. Dolayısıyla bu araştırma onun söz konusu hasletlerini ve bunun yansımalarını analiz etme amacı gütmektedir. Araştırma örnekleminin verileri neticesinde Tayyar Hoca'nın yaşadığı dönemde önemli bir sosyal yardımlaşma açığını kapattığı görülmüştür. Tayyar Hoca'nın konukseverliğinde Türk-İslam kültürü de belirleyici bir unsur olmuştur.

Anahtar Sözcükler: Sosyal sorumluluk, konukseverlik, cömertlik, Türk-İslam kültürü, Ağrı / Tutak.

**THE EXAMPLE OF TAYYAR HOCA FROM AĞRI TUTAK IN
HOSPITALITY WITHIN THE CONTEXT OF SOCIAL ASSISTANCE**

Abstract

One of the features often mentioned within the concept of goodness is social assistance. Since humanity appeared on the stage of history, it has valued the concept of goodness and encouraged elements that support this aspect. In this context, one of the encouraged virtues is hospitality. Regardless of different cultures, ethnic structures, or religious distinctions, it is observed that hospitality is praised in all human communities. In this regard, it is known that individuals who are pioneers in this virtue are praised and passed down from generation to generation. The subject of our research, Tayyar Hoca, is a person who has become renowned among the masses and has earned everyone's admiration for his hospitality. Therefore, this research aims to analyze his aforementioned virtues and their reflections. The data from the research sample indicates that Tayyar Hoca filled a significant social assistance gap during his time. The Turkish-Islamic culture has also been a decisive factor in Tayyar Hoca's hospitality.

Keywords: Social responsibility, hospitality, generosity, Turkish-Islamic culture, Ağrı / Tutak.

* Dr. Öğretim Üyesi; Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Eğitim Fakültesi. yhatunoglu@gmail.com

Giriş

İyilik, bireyler ve toplumlar arasındaki ilişkilerin temelini oluşturan etik bir davranış biçimi olarak tanımlanabilir. Toplumsal dayanışmayı artıran, bireylerin birbirlerine olan güven duygusunu güçlendiren ve sosyal sermayeyi zenginleştiren iyilik, insanın kendini ve çevresini dönüştürme kapasitesini ortaya koyar. İyilik yalnızca bireysel bir erdem değil, aynı zamanda kolektif refahın da bir aracı olarak görülmelidir. İyilik kavramı, bireysel düzeyde olumlu duygulara katkıda bulunurken, toplumsal düzeyde güven, dayanışma ve ortak değerlerin oluşumunda önemli bir rol oynamaktadır. Toplumların iyilik anlayışları birbirinden farklılık göstermekle birlikte temelde yardımlaşma, dayanışma, konukseverlik gibi davranışlar birbirine benzer şekilde görülür.

Türk toplumlarının önemli özelliklerinden birisi konuksever olmalarıdır. Bilindiği üzere Türk-İslam töresinde, konuğu iyi misafir etmek ve ona karşı görevlerini yerine getirmek her zaman önemli bir davranış biçimi olmuştur. Bu bakımdan Türk toplumu içinde yaşayan herhangi birinin ilgili durumdan vareste kalması düşünülememektedir (Doğan, 2011, s. 28).

Arap dilinde *müsaafir* olarak geçen ve *yolcu* anlamına gelen kavram Türkçede *konuk* kelimesi ile karşılanmaktadır. Türkçede bulunan *ziyafet* kelimesinin de yine Arapça *dayf* kelimesi kökenli olduğu ve konuk anlamına geldiği bilinmektedir. İlgili kavramın Kur'an'da da yine konuk anlamında geçtiği görülmektedir (Çağrı, 2020: 171).

Türk alan yazınında konukseverliğin erdem sayıldığı önemli metinlerden biri de *Dede Korkut Hikâyeleri*'dir (Altunbay, 2016; Aydın, 2019; Cebeci, Belet ve Türe, 2013; Durkaya, 2022; Özbay ve Tayşi, 2011). Bu bağlamda ilk değinilecek nokta, Dede Korkut'un konuk gelmeyen evi uğursuz biçiminde nitelendirmesidir. Buna ilave olarak Dede Korkut, konuk gelmeyen evi siyah rengi ile özdeşleştirmektedir. Türk kültüründe siyah ya da diğer adıyla kara rengi dua almayan, bereketsiz ve lanetli anlamlarına gelmektedir. Görüldüğü üzere Türk kültürünün önemli bir figürü olan Dede Korkut, konuk gelmeyen evi bereketsiz biçiminde anlamlandırarak konukseverliğe ciddi vurgu yapmaktadır (Özmen, 2020, s. 48).

Konukseverliğin önemli boyutlarından bir tanesi de özellikle köylerden gelen misafirlerin ağırlanması için hazırlanan mekânlardır. Bunların da çoğunlukla köy odası olarak adlandırılan yerler olduğu anlaşılmaktadır. İlgili mekânlarda köye gelen satıcı, çoban ya da bir sanat erbabı barındırılmaktadır. Söz konusu köy odalarının sadece gelen konukları ağırlama yanında sosyal birtakım etkileşimlerin de yeri olduğu gözlemlenmektedir. Köy odalarında köyde yaşayan erkeklerin toplanıp çeşitli meseleler üzerinde durduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca yaşça büyük olanların yaşam serüvenleri ve tecrübelerini genç kuşaklara aktarmaları da ilgili mekânların sosyal etkileşime katkısı olarak değerlendirilebilir (Gürsoy, 2022, s. 173).

Yukarıda işaret edilenler çerçevesinde bu çalışmada, sosyolojik anlamda karizmatik bir şahıs olan Tayyar Hoca namıyla tanınan kişinin Ağrı'nın Tutak ilçesinde icra ettiği konukseverlik üzerinde durulacaktır. Konukseverlik anlamında oldukça önemli bir üne sahip Tayyar Hoca'nın sosyal bütünleşmeye ciddi anlamda katkıda bulunduğu anlaşılmaktadır.

1. Yöntem

Araştırmada nitel yöntem belirlenmiştir. Çalışmanın modeli ise Anlatı Araştırması'dır. Veri toplama tekniği olarak yarı yapılandırılmış mülakat kullanılmıştır. İlgili mülakatta Tayyar Hoca'yı tanıyan 11 kaynak kişiye çeşitli sorular sorulmuştur. Söz konusu sorular şunlardır:

1. Kendinizi tanıtır mısınız?
2. Araştırmamızın konusu olan Tayyar Hoca ile ilgili bilgi verir misiniz?
3. Tayyar Hoca diye bilinen konukseverliği ile ünlü şahsa yakınlığımız nedir?
4. Konukseverlik sizin için ne ifade ediyor?
5. Mevcut konukseverlik tanımınızda Tayyar Hoca nasıl bir yere oturmaktadır?
6. Tayyar Hoca'nın konuksever olarak anılmasının sizce temel nedenleri nelerdir?
7. Tayyar Hoca'nın konukseverliğinin sizce topluma ne tür faydaları olmuştur?
8. Tayyar Hoca'nın konukseverliğinin sizce bugüne nasıl mesajları olabilir?
9. Tayyar Hoca'nın konukseverliğinin sizce bugün uygulanamayacak yönleri ver mıdır?
10. Bugün Tayyar Hoca'nın konukseverlik anlayışına neler eklenebilir?

Araştırmaya katılan kaynak kişilerin ilgili sorulara verdikleri yanıtlar anlayıcı/açıklayıcı biçimde analiz edilmeye çalışılmıştır.

2. Sınırlılıklar

Araştırmanın evreni Tayyar Hoca'yı tanıyan ve duyan kişiler ile sınırlıdır. Araştırmanın örnekleme, Tayyar Hoca'nın vefatının üzerinden yaklaşık elli yıl geçmesi nedeniyle onu duyan ve tanıyan 11 kişiye ulaşılabildiği için 11 sayısı ile sınırlıdır. Dolayısıyla bir diğer sınırlılık da budur. Araştırma, veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış derinlemesine mülakat ile sınırlı tutulmuştur.

3. Örnekleme Verilerinin Analizi Neticesinde Oluşan Başlıklar

Örnekleme verileri ışığında; Tayyar Hoca'nın karizmatik kişiliği, konukseverlik kavramının tanımı, Tayyar Hoca'nın sosyal dayanışmaya katkıları ve son olarak Tayyar Hoca'nın konukseverlik anlayışının bugüne iz düşümleri olmak üzere dört farklı kategori oluşmuştur. İlgili kategoriler, örneklemeden elde edilen verilerin analizi neticesinde ele alınacaktır.

3.1. Tayyar Hoca'nın Karizmatik Kişiliği

Örneklemlerin verdiği cevaplar neticesinde ilk ortaya çıkan olgu Tayyar Uzun'un (Tayyar Hoca'nın) karizmatik bir kişiliğe sahip olduğudur. Çalışmaya katkı yapan kaynak kişilerin hepsi Tayyar Hoca'nın konuksever özelliğine vurgu yapmaktadır. Tayyar Hoca, Ağrı'nın Tutak ilçesinde Hicri takvime göre 1300 yılında doğmuştur. İlgili yıl miladi takvime uyarlandığında tahmini olarak 1883 yılına tekabül etmektedir. Bu bağlamda Tayyar Hoca'nın yine tahmini olarak 19. yüzyılın son çeyreğinde doğduğunu söylemek mümkündür. Tayyar Hoca'nın din eğitimi ağırlıklı bir tahsil gördüğü bilinmektedir. Tayyar Hoca Birinci Dünya Savaşı esnasında Rus Ordusu'na karşı Tutak Karapapak Hamidiye Alayı'nda görev yapmış olduğu kaynaklarca sabittir. Yine Tayyar Hoca'nın söz konusu savaş sırasında Alay Komutanı Kadir Bey'in (Kadir Kılıç) muhabere görevini icra ettiği ve savaş esnasında yaralandığı saptanmıştır. Kadir Bey'in şehadetine tanıklık etmiştir. Bu bakımdan Tayyar Hoca'nın gazi unvanına sahip olduğu görölmektedir. Onun bu özellikleri karizmasının şekillenmesinde önemli ölçüde rol oynamıştır. Çünkü savaşta göstermiş olduğu dirayet Türk halkının ona saygı ve sevgi duymasında başat bir rol oynamıştır.

Birinci Dünya Savaşı sonrasında Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurulması neticesinde Tayyar Hoca Ağrı'nın Tutak ilçesinde ikamet etmiştir. Söz konusu ikamet esnasında Tayyar Hoca'nın savaşta göstermiş olduğu dirayetin benzerini bu sefer halka hizmette konukseverlik boyutuna taşıdığı anlaşılmaktadır. Nitekim örneklem içerisinde bulunan kaynak kişilerin vermiş olduğu cevaplar da ilgili hususu desteklemektedir. Örneğin, *“Tayyar Hoca olarak bildiğimiz büyüğümüzü görmedim ancak onunla ilgili sofrası yerde odasında (evden ayrı bağımsız olarak yapılmış, müstakil sırf misafirler için yapılmış) geleni gideni ağırlayan, yemek yediren, yolda kalmış otel gibi odasında yatıran yediren, hayvanını ahırında barındıran bir hizmet ehli biri olarak öğrendim. O yapıyı gördüm; toprak yapı, o güne göre güzel bir avlu geniş bir oda, yol kenarındaydı.”* (K1, evli, 1959 doğumlu, MEB yönetici emekli) cevabı çalışma açısından oldukça dikkat çekicidir.

Çalışmaya katkısı olan kaynak kişinin vermiş olduğu cevapta ilk öne çıkan ögenin Tayyar Hoca'nın karizmatik kişiliği olduğu görülmektedir. Devamında öne çıkan ögenin ise, otel ve han gibi konaklama imkânının olmadığı bir dönemde Tayyar Hoca'nın kendi evine bitişik bir surette inşa ettiği “konak odası” olduğu görülmektedir. İlgili oda ilçeye gelen misafirleri ağırlamak için inşa edilmiştir. Konak odasını bizzat görmüş olan kaynak kişinin ifadesinden de anlaşılacağı üzere söz konusu yapı dönemin şartlarının üzerinde bir konfor imkânı sunmaktadır. Dolayısıyla bu durum da Tayyar Hoca şahsında Ağrı'nın Tutak ilçesinin misafirperverliğe bakış açısını yansıtan çok önemli bir gösterge olarak değerlendirilebilir.

Kaynak kişinin ifadesinde dikkat çeken bir diğer hususun da konak evinin sosyal dayanışmaya olan katkısıdır. Yine yukarıda belirtildiği üzere otel ve han gibi konaklama imkânının olmadığı bir dönemde Tayyar Hoca'nın ilçeye gelen misafirleri kendi olanakları ölçüsünde ağırlaması sosyal dayanışmaya o dönemde büyük bir katkı sunmuştur. Söz konusu durum da Ağrı Tutak ilçesine yapılmış önemli bir sosyal hizmet olarak değerlendirilebilir.

Bir diğer kaynak kişinin ifadesi ise şöyledir: *“Tayyar Hoca'nın konağı sadece yolcu veya misafirleri ağırlamazdı. O zamanlar yatılı okul yoktu. İlçeye okumaya gelen köylü çocuklar Tayyar Hoca'nın konağında kalırdı. Allah hayrını kabul etsin. Nice köylü çocuklar onun sayesinde okuyarak neralere geldiler.”* (K2, evli, 1950, öğretmen emeklisi).

İlgili kaynak kişinin ifadesi doğrultusunda Tayyar Hoca'nın konağının âdeta bir yurt vazifesi gördüğü de dikkat çekmektedir. Dönemin şartları dikkate alındığında devletin yetişemediği noktalarda bu tarz sorumluluk sahibi vatandaşların söz konusu açıkları kapatmada önemli bir vazife üstlendiği anlaşılmaktadır. Nitekim birçok cevhere sahip ama imkânı olmayan köy çocukları Tayyar Hoca'nın konağı vasıtasıyla eğitim hayatına devam edebilmiştir. Söz konusu durumun da toplumsal dayanışmaya örnek teşkil eden bir yanı bulunmaktadır.

Yukarıdaki iki örnek bağlamında Tayyar Hoca'nın kitlelere mal olması durumunun son derece somut olaylara dayandığı anlaşılmaktadır. Çünkü farklı etnik, kültürel yapıdaki birçok kimsenin ortak şahadetiyle Tayyar Hoca din, dil, ırk, kültür ayrımı yapmaksızın herkese konağının kapılarını açmıştır. Bu bağlamda onun iyi olarak hatırlanması ve kamuya mal olan ismi birçok kişinin tanıklığına dayanmaktadır.

3.2. Konukseverlik Kavramının Tanımı

Araştırmanın konusu olan konukseverlik kavramına Tayyar Hoca'nın birtakım katkıları olduğu görülmektedir. Nitekim bir kaynak kişi şu hususa dikkat çekmektedir: *“Tayyar Hoca tanıdık tanımadık ayırmadan hatta yedi yabancıyı konağında ağırlardı. Misafirlerine çok iyi davranır, onları Allah'ın emaneti olarak görürdü.”* (K3, dul, 80 yaşında, çiftçi).

Kaynak kişinin ifadesi doğrultusunda Tayyar Hoca'nın yakın akraba, eş veya dost demeden herkesi kucaklayan bir anlayışta olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü Tayyar Hoca elinde bulunan imkânları herkese ayırım yapmaksızın cömertçe sunmuştur. Dolayısıyla ilgili durumun da toplumsal bütünleşmeye olumlu katkılar sağladığı açıktır. Tayyar Hoca'nın bu davranış tarzında Türk-İslam motiflerinin de önemli bir motivasyon kaynağı olduğu saptanmıştır. Çünkü kaynak kişinin ifadesinde geçen *“...onları Allah'ın emaneti olarak görürdü.”* kısmı söz konusu teze delil teşkil etmektedir.

Başka bir kaynak kişi ise şu hususa dikkat çekmektedir: *“Öyle zaman olurdu ki konağın misafirlerinin çoğu mektep talebeleri olurdu.”* (K4, Evli, 75 yaşında, hayvancılıkla iştilal). İlgili ifade neticesinde Tayyar Hoca'nın konukseverliğinin köy çocuklarının eğitim hayatlarına devam etmeleri için önemli bir cesaret kaynağı olduğu ortaya çıkmaktadır. Çünkü dönemin şartları düşünüldüğünde Tayyar Hoca'nın konağının okumak isteyen ama imkânları olmayan dar gelirli vatandaşların çocuklarının da eğitim alabilmeleri noktasında büyük bir olanak oluşturduğu gözlemlenmektedir. Tayyar Hoca'nın konağında kalan köylü çocukların kendileri gibi olan akrabalarına örnek teşkil etmeleri ilçenin eğitim öğretim hayatına ciddi açılımlar kazandırmıştır.

3.3. Tayyar Hoca'nın Sosyal Dayanışmaya Katkıları

Sosyal dayanışma boyutunda Tayyar Hoca'nın dikkat çeken ilk yönünün konağının misafirliklerine sunduğu yeme içme olanaklarının zenginliğidir. Bu bağlamda bir diğer kaynak kişi şunları söylemiştir: *“Tayyar Hoca Allah ondan razı olsun kendi eliyle sinilerle sofrayı kurar misafirlerine ikramda bulunurdu. Çoğu zaman kendi evinde hane halkına yedirmedeği güzellikle yemekleri misafirlerine yedirirdi. Misafirlerinin hayvanlarının yemine kadar tüm ihtiyaçlarını gözetirdi.”* (K5, evli, 77 yaşında, esnaf).

Kaynak kişinin ifadesi doğrultusunda Tayyar Hoca'nın misafirlerini kendi ailesinin önüne geçirdiği anlaşılmaktadır. Çünkü Tayyar Hoca, kendi ailesine sunmadığı olanakları misafirlerine sunmaktadır. İlgili durum da sosyal dayanışma açısından oldukça önem arz etmektedir. Bunun yanında Tayyar Hoca'nın misafirlerinin hayvanlarına sadece barınma değil aynı zamanda yem imkânını da sunması onun konukseverliğinin boyutlarını anlama ölçüsünde önemlidir. Ayrıca misafirlerinin elde ettikleri imkânlar ve bunları farklı yerlerde anlatmaları Tayyar Hoca şahsında Tutak ilçenin namı açısından da oldukça dikkate değerdir.

Araştırmanın örneğinde yer alan bir diğer kaynak kişi ise yukarıda değindiğimiz hususa şu katkıda bulunmuştur: *“Tayyar Hoca'nın misafirperverliğini rahmetli babamdan duydum. Hatta Ağrı merkezde ikamet eden yaşlılar da zaman zaman onun cömertliğinden bahsederlerdi.”* (K6, evli, 55, tüccar).

Tayyar Hoca'nın konağının sosyal dayanışmaya bir diğer katkısını ise şu örneklemin ifadelerinde görmekteyiz: *“Tayyar Hoca'nın konağı köyden gelen hastalara da yardımcı olurdu. Tedavi için köyden gelenler en azından tedavi süresi boyunca konakta kalırlardı. Böylece ihtiyaçları olan kalacak bir yer bulmuş olurlardı. Ayrıca köylerden ilçeye herhangi bir iş için*

gelen köylüler dönüncüye kadar binek hayvanlarını Tayyar Hoca'nın konağına bağlarlardı. Bu süre zarfında söz konusu hayvanların yem ihtiyaçları karşılanırdı." (K1, evli, 1959 doğumlu, MEB yönetici emekli).

Görüldüğü üzere Tayyar Hoca'nın konağı sosyal dayanışma hususunda sağlık noktasında da önemli hizmetlerde bulunmuştur. Çünkü köyde yaşayan vatandaşlar hastane ihtiyaçları için ilçeye geldiklerinde konak onlar için tedavi müddetince önemli bir mekân olmuştur.

3.4. Tayyar Hoca'nın Konukseverlik Anlayışının Bugüne İzdüşümleri

Tayyar Hoca'nın bugün hâlâ Ağrı'da bilinen bir sima olarak anılması ve cömertliğine işaret edilmesi onun bugüne yansıyan birçok yönü olduğunu göstermektedir. Bu hususa delil niteliğinde bir başka kaynak kişi şu ifadelerde bulunmaktadır: *"Tayyar Hoca'nın cömertliğine şahit oldum. Onun misafirperverliği, izzet-i ikramı beni çok etkiledi. Ben de imkânlarım ölçüsünde; yaşlı, yolda kalmış insanlara yardımcı olmaya çalıştım."* (K1, evli, 1959 doğumlu, MEB yönetici emekli).

Kaynak kişinin ifadesi Tayyar Hoca'nın iyiliğinin kendi boyutunda kalmadığını göstermektedir. Çünkü Tayyar Hoca'nın konukseverliği yaşadığı dönemde onun yardımlarına şahit olanları da teşvik etmiştir. Bu bakımdan iyilik bireysel boyutta kalmamış, görece kitlelere mal olmuştur. Dolayısıyla sorumluluk sahibi bir vatandaşın ektiği iyilik tohumları kendi dönemini de aşarak kendinden sonraki kuşakları olumlu yönde etkilemiştir.

4. Sonuç

Örneklem cevapları ışığında Tayyar Hoca'nın, konukseverlik tanımına önemli katkılar sağladığı görülmüştür. Tayyar Hoca sıradan bir konukseverlik anlayışının dışında kimseyi herhangi bir farklılığandan dolayı ayırmaksızın misafir etmiş, başka bir ifade ile söylemek gerekirse elindeki imkânları ihtiyaç sahibi herkesle paylaşmıştır. Bu bakımdan onun insan merkezli bakış açısı farklılıkların bir arada, uyumlu bir şekilde yaşayabileceğine olan inancı artırmıştır. Dolayısıyla söz konusu durumun sosyal bütünleşme açısından yeni kurumuş bir cumhuriyette hayati önem arz ettiği görülmektedir. Dönemin şartları düşünüldüğünde Tayyar Hoca'nın yüklenmiş olduğu bu sorumluluk devlet-millet bütünleşmesi açısından emsalsiz bir örnek teşkil etmektedir. Çünkü genç Cumhuriyet, her ne kadar elinden gelenin ötesinde toplumsal yükümlülüklerini yerine getirmeye çalışsa da taşrada istenilen düzeyde ulaşamadığı yerlerin olduğu da bilinmektedir. Tam da bu noktada Tayyar Hoca gibi özverili, yardımsever kişiliklerin konukseverlikleri söz konusu açığı kapatmada önemli bir sosyal fonksiyon icra etmiştir.

Tayyar Hoca'nın sosyal dayanışmaya olan bir diğer katkısı da iyiliğin teşvik edilmesidir. Kendisinden daha varlıklı kimselerin yapmadığı bir konukseverlik faaliyetine girişmiş, neticede onun bu cesareti kendisinden daha varlıklı kimseleri de teşvik etmiştir. Bunun yanında hasbelkader onun konağında misafir olmuş kişiler de bu iyilikten etkilenmiş ve kendi imkânları çerçevesinde onlar da konuk ağırlamaya başlamışlardır. Dolayısıyla Tayyar Hoca'nın Ağrı ili Tutak ilçesinde başlatmış olduğu bu örnek davranış söz konusu ilçenin sınırlarını aşmış ve il geneline yayılmıştır.

Tayyar Hoca'nın konukevinin sosyal fonksiyonlarından biri de eğitime olan katkısıdır. Şöyle ki, okumak üzere ilçeye bin bir meşakkat ve fedakârlıkla gelen ihtiyaç sahibi köylü çocuklarını konağında misafir etmiştir. Bu misafirperverliği yaşayan ihtiyaç sahibi çocuklar yaşadıkları yerlerdeki diğer ihtiyaç sahibi çocukları haberdar ederek onların da eğitim hayatlarına

devam edebilmelerini sağlamışlardır. Bu bağlamda Tayyar Hoca'nın konukseverliği Tutak ilçesi ve köylerinde eğitime sağladığı bu değerli katkıyla da anılmaya başlamıştır. İlgili konağın, imkânı olmayıp eğitim almak isteyen çocuklar açısından hayati bir olanak sağlaması da önemlidir.

Kaynaklar

- Altunbay, M. (2016). Temel bir değer olarak Dede Korkut'ta misafirperverlik ve izzeti ikram. *Akademik Bakış Dergisi*, 56, 359-371.
- Aydın, O. (2019). Dede Korkut Hikâyeleri'nden günümüze Türk ikram kültürü. (Ed. A.F. Arıcı ve M. Başaran). *"Millî" Eğitim Üzerine Yazılar* içinde (s. 43-54), Ankara, Efe Akademi.
- Cebeci, H., Belet, D. ve Türe, H. (2013). Dede Korkut Hikâyelerinde yer alan değerler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(46), 294-321.
- Çağrı, M. (2020). Misafir. *TDV İslam Ansiklopedisi* içinde (Cilt 30, s. 171-172), Ankara: TDV.
- Doğan, P. D. C. (2011). Kazak Türklerinde konukseverlik ve konuk ağırlama. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, 36, 27-44.
- Durkaya, H. (2022). Ahlaki mesnevilerde misafirlik kavramı. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 28, 369-382.
- Gürsoy, E. (2022). Süslemeli bir köy odası: Selçukler kasabası hacıların odası, *Millî Folklor*, 17(134), 172-81.
- Özbay, M. ve Karakuş Tayşi, E. (2011). Dede Korkut Hikâyeleri'nin Türkçe öğretimi ve değer aktarımı açısından önemi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(1), 21-31.
- Özmen, F. (2020). Dede Korkut Hikâyelerinde konukseverlik üzerine bir değerlendirme. *AKRA Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi*, 8(20), 45-63. [Doi:10.31126/akrajournal.632898](https://doi.org/10.31126/akrajournal.632898).

Extended Abstract

One of the universal common values among people is hospitality. Although the way of showing hospitality changes as the social fabric diversifies, in general, the concept of hosting guests has been accepted as a virtuous behavior in every society. When we look at Turkish society, hospitality, or "konukseverlik" in pure Turkish, has been a distinguished quality both before and after the adoption of Islam by the Turks. In the Dede Korkut stories, one of the most important written sources of Turkish culture, hospitality is counted among the essential qualities of a mature person. In the Dede Korkut stories, a house that does not receive guests is considered unlucky. So much so that Dede Korkut equates a house that does not receive guests with the metaphor of black/darkness, which is considered another sign of bad luck in Turkish culture. Guests and hospitality, on the other hand, are symbolized with the terms white/light/bright, which are considered auspicious in Turkish culture. Moreover, both a house that receives guests and welcoming guests with a smiling face, offering them treats, and making them feel comfortable as if they were in their own home are seen as a means of bringing abundance, peace, and sustenance, and most importantly, pleasing God. Indeed, the widely used phrase "God's guest" in Turkish language embodies this understanding.

The situation is no different in the Tutak district of Ağrı province, where Turkish-Islamic culture is very vibrant. The understanding of hospitality in this district is at the average level of Turkey. However, Tayyar Hoca, who was born and raised in Tutak and is also the subject of this study, has managed to elevate both his and his community's perception of hospitality beyond the ordinary. For this reason, Tayyar Hoca's extraordinary understanding of hospitality deserves an academic study. This study aims to determine what contributions Tayyar Hoca's micro-level efforts have made to the macro-level social fabric. When examining the literature on hospitality in relation to Turkey's social fabric, no study about Tayyar Hoca has been found. Therefore, our study is considered to have an important original aspect. It is hoped that examining Tayyar Hoca's hospitality will provide significant insights into the understanding of hospitality in both Ağrı province and Turkey. First and foremost, Tayyar Hoca is known for his charismatic personality. He served as a communication personnel in the Hamidiye Karapapak Regiment during the Ottoman-Russian War and witnessed the martyrdom of Regiment Commander Kadir Bey. This recognition from the wartime gave him significant charisma in the eyes of the community. In later periods, he further enhanced his existing charisma with his generosity and hospitality. Therefore, Tayyar Hoca became a well-known, loved, and respected figure, especially in the Tutak district. The first notable aspect of Tayyar Hoca's hospitality is that he unconditionally utilized his resources for everyone. Considering the economic conditions of the early 20th century, his extraordinary generosity, centered on human values, is a testament to the uniqueness of his hospitality.

Another indication of the uniqueness of Tayyar Hoca's hospitality in his environment is that he performed these acts of kindness while having an average income. He carried out these activities with a lower income than those who were richer and wealthier. Seeing this, the leading figures of Tutak, and later the people of Tutak, adopted and practiced hospitality above the average level. Thus, Tayyar Hoca became a reference figure in terms of generosity and hospitality from Tutak to the whole of Ağrı. Now, everyone, regardless of their income level, adopted this new understanding of hospitality. In this context, the traditional understanding of hospitality towards relatives and acquaintances extended to everyone, known or unknown. Another contribution of Tayyar Hoca's understanding of hospitality to the social fabric occurred within the framework of educational activities. In the conditions of the time when there were no student dormitories, he provided accommodation for students who came to Tutak from villages to study and had no place to stay. Many students were able to continue their education thanks to the opportunities provided by Tayyar Hoca. In this respect, the feature of Tayyar Hoca's mansion brought a new dimension to the traditional understanding of hospitality. Moreover, considering the economic conditions of the time, he provided a significant public service by filling in the gaps where the newly established republic could not fully reach the countryside.

Another social benefit of Tayyar Hoca's mansion was providing accommodation for patients who came from villages for treatment. They met their significant needs by staying at Tayyar Hoca's mansion during the treatment period they had to spend in Tutak. This facility of Tayyar Hoca's mansion also made important contributions to social fabric and community cohesion. In line with the traditional understanding of hospitality, the sheltering and feeding needs of guests' animals were also met at Tayyar Hoca's mansion. Even the animals of villagers who came to the district for a day had their needs met at Tayyar Hoca's mansion until they returned to their villages. As a result, Tayyar Hoca became an important figure who met

many social needs from education to culture, health to shelter through his mansion. Thus, he made significant contributions to social solidarity and integration with his means.

A qualitative method has been adopted in this study. A semi-structured interview was conducted with the sample group as a data collection technique. Interviews were conducted with key informants who knew Tayyar Hoca. The sample group includes 11 people, one of whom is his grandchild. The historical interval between the period he lived and today has affected the limitation of the sample group to 11 people, which is one of the limitations of this study.

The obtained data were evaluated with Weber's interpretive/explanatory analysis approach. The results that emerged from the data were also compared with the existing literature from a historical perspective.